

Ændringsforslag nr. 2 i betænkningen forkastedes, idet 10 stemte for, 133 imod.

§ 2 med den foretagne ændring vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 i betænkningen forkastedes, idet 12 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 4 i betænkningen forkastedes, idet 14 stemte for, 134 imod.

Ændringsforslag nr. 1-3 uden for betænkningen, § 3, således ændret, og §§ 4 og 5 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 i betænkningen forkastedes uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 7 i betænkningen forkastedes, idet 13 stemte for, 134 imod.

Ændringsforslag nr. 6 i betænkningen vedtoges enstemmigt med 148 stemmer; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4 uden for betænkningen og § 6, således ændret, vedtoges uden afstemning.

§ 7 vedtoges med 133 stemmer mod 13; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 8 i betænkningen om, at § 7 udgår, var dermed forkastet.

§ 8 vedtoges med 132 stemmer mod 13; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 9 i betænkningen om, at § 8 udgår, var dermed forkastet.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 210:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Fastsættelse af betaling for børns ophold i daginstitutioner).

Af Agerschou (SF) og Tinning (VS).
(Fremsat 17/5 83).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 14 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 109:

Forslag til folketingsbeslutning om betaling for børns ophold i daginstitutioner m.v.

Af Tinning (VS) og Agerschou (SF).
(Fremsat 17/5 83).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Palle Simonsen):

Med lovforslag nr. L 210 ønsker forslagsstillerne bilstandslovens § 73, stk. 4, ændret således, at der gives kommunalbestyrelsen mulighed for i løbet af et regnskabsår at nedsætte forældrenes betaling for ophold i daginstitution, altså en adgang til kun at ændre betalingen i nedadgående retning. Forslaget er en ordret gengivelse af et forslag, der blev fremsat sidste forår.

Forslagsstillerne fremfører nu, at der for dem ingen tvivl er om, at det er lovmedholdeligt, at forældre kan komme til at betale mere end de 35 pct., der er angivet i § 73, stk. 1, og nævner tillige, at der er flere kommuner, der har haft ønske om en nedsættelse af betalingen i løbet af regnskabsåret.

Ifølge den gældende § 73, stk. 4, fastsættes betalingen for et regnskabsår ad gangen på grundlag af institutionens budgetter. Der er således ikke adgang til at ændre betalingen i

[Socialministeren]

løbet af året, hverken i opad- eller nedadgående retning. Denne bestemmelse blev indført i marts 1980, og den bygger på et forudgående gruppearbejde mellem socialministeriet og Kommunernes Landsforening.

Jeg mener, at man bør opretholde bestemmelsen i den nuværende formulering, således at kommunalbestyrelsen ikke løbende skal tage stilling til forældrebetalingstaksten. Enkelte kommuner har tilsyneladende en anden opfattelse af dette spørgsmål, men det er senest i 1982-83-beretningen fra Sammenslutningen af sociale Udvalg nævnt, at det stadig er Landsforeningens og Sammenslutningens opfattelse, at det nuværende regelsæt om fastsættelse af daginstitutionstaksterne bør fastholdes.

Til spørgsmålet om det eventuelt lovumheldelige skal jeg oplyse, at § 73 skal ses i sin helhed. § 73, stk. 1, skal således læses i sammenhæng med § 73, stk. 4, hvorefter betalingen fastsættes for et regnskabsår ad gangen på grundlag af institutionernes budgetter, hvad jeg allerede har været inde på. Det fremgår altså af selve lovbestemmelsen, at det beløb, som de 35 pct. skal beregnes af, er de budgetterede driftsudgifter. Hvis man skulle følge forslagsstillernes tankegang ud i dens yderste konsekvens, kunne forældrebetalingen tidligst ansættes, når institutionernes regnskaber forelå uden revisionsanmærkninger, altså lang tid efter selve daginstitutionsopholdet. Dette ville naturligvis være en ganske uholdbar situation.

Forslagsstillerne har i bemærkningerne til det tilsvarende lovforslag, der blev fremsat i folketingsåret 1981-82 (2. samling), for god ordens skyld fremhævet, at de i øvrigt mener, at børns ophold i daginstitutioner burde være gratis. Jeg skal derfor ligeledes for god ordens skyld nævne, at regeringen ikke deler denne opfattelse, som er i uoverensstemmelse med regeringens almindelige bestræbelser på at begrænse de offentlige udgifter.

Som det vil være fremgået af, hvad jeg allerede har sagt, kan regeringen ikke gå ind for det foreliggende lovforslag.

Med det andet forslag, som behandles sammen med det, jeg netop har omtalt, ønsker forslagsstillerne gennemført forbedringer af reglerne om fripladsgrænser. Der foreslås en opregulering af de beløb, der afgrænser det nugældende indkomstinterval, hvor betalingen reguleres på baggrund af den sted-

fundne indkomstudvikling siden 1979, og at disse grænser i fremtiden reguleres i takt med indkomstudviklingen. Herudover foreslås indført en glidende betalingskala og en markant forhøjelse af indtægtsgrænsen for hvert barn ud over det første.

Den fripladsordning, der er skitseret i forslaget, har været indlagt i socialstyrelsens EDB-system, som indeholder en indkomstfordeling for daginstitution brugerne, og på grundlag af beregningerne i dette system kan det fastslås, at modellen vil medføre en merudgift i 1984 på ca. 180 mill. kr. i løbende 1983-priser under forudsætning af uændret anvendelse af socialpædagogiske fripladser og kommunale tilskud. Hvis kommunerne som en konsekvens af den forbedrede fripladsordning indskrænker anvendelsen af kommunale tilskud, vil fripladsmerudgiften stige, mens kommunerne naturligvis vil få en besparelse på udgiften til tilskud.

Som bekendt søgte regeringen ved folketingssamlingen begyndelse at få gennemført en gradvis afvikling af kommunernes tilskud til nedsættelse af forældrebetalingen i daginstitutionerne. Til gengæld var det hensigten at gennemføre en mærkbar forbedring af reglerne om fripladsgrænser. Var regeringens forslag blevet gennemført, havde vi i dag haft et betydelig mere socialt afbalanceret takstsystem. Dette ville et flertal imidlertid ikke give tilslutning til.

Regeringen er enig i nødvendigheden af en regulering af fripladsgrænserne og er parat til at diskutere dette i sammenhæng med en ændring af kommunernes mulighed for at give tilskud til nedsættelse af taksterne. En isoleret ændring af fripladsreglerne, som foreslået af SF og VS, kan regeringen imidlertid ikke tiltræde.

Torben Lund (S):

Vedrørende beslutningsforslag nr. B 109 skal jeg sige, at det indeholder en justering af de gældende fripladsgrænser, som ikke er reguleret siden 1979, og i virkeligheden en justering, der svarer til den prisudvikling, der har været i den forløbne tid. Samtidig indeholder det en glidende skala i stedet for de trinvisse forhøjelser af forældrebetalingen, vi kender i den nuværende lovgivning. Endelig foreslås en pristalsregulering og en fordobling af søskendemoderationen.

[Torben Lund]

Det er alt sammen initiativer, der vil kunne forbedre børnefamiliernes situation, som i den sidste folketingssamling bestemt ikke er blevet forbedret. Den er tværtimod forringet på en lang række punkter. Derfor finder vi, at en regulering af fripladsgrænserne vil være et fordelingspolitisk og børnepolitisk godt initiativ.

Igennem det seneste års tid er der sket en kraftig stigning i forældrebetalingen i de fleste kommuner. En række socialdemokratiske kommuner har modsvaret denne stigning i forældrebetalingen ved at gennemføre øgede kommunale tilskud, naturligvis for at lette betalingen specielt for de dårligst stillede.

Vi mener, at det er rimeligt at gennemføre en forhøjelse af fripladsgrænserne, og har også i den seneste tid gennem politiske udtalelser og forskellige markeringer givet udtryk for den holdning. Jeg forstår, at socialministeren selv er klar over, at det gældende fripladssystem og de gældende grænser ikke er tilfredsstillende. Når socialministeren viger tilbage for at være med i et initiativ på dette område, er det i virkeligheden kun en politisk eller en økonomisk vurdering, der ligger til grund, et besparelseshensyn, men ministeren finder i hvert fald princippet rigtigt.

Jeg håber, at det lykkes i løbet af sommeren at få en god formulering af et forslag om regulering af fripladsgrænserne. Vi er i hvert fald indstillet på at være med, og det samme håber vi at det radikale venstre er. Nu kan jeg se, at det er fru Aase Olesen, der skal være ordfører, og jeg skal derfor ikke undlade at erindre om de udtalelser, fru Aase Olesen kom med under en skattepolitisk debat for kort tid siden i folketinget, hvor fru Aase Olesen fremstod som talerøret for børnefamilierne her i landet. Derfor håber jeg da, at det radiakle venstre også vil være med, når der nu er et konkret forslag til forbedring af børnefamiliernes situation.

Det andet forslag, nr. L 210, om fastsættelse af betaling for børns ophold i daginstitutioner, går alene ud på, at man skal have mulighed for nedsættelse af forældrebetalingen i løbet af et regnskabsår. Nu tror jeg nok, at forslagsstillerne har begået den fejltagelse, at de har fremsat forslaget enslydende med et forslag, de fremsatte for et års tid siden, i sidste samling. Det var et forslag, vi afviste ud fra 2 argumenter: dels at de gældende regler er aftalt med Kommunernes Landsfor-

ening for ca. 3 år siden, dels at det nok ville give nogle administrative vanskeligheder.

Når man læser bemærkningerne til det lovforslag, der nu er fremsat, kan man se, at der er kommet yderligere argumentation for forslaget. Den går ud på, at kommunerne efter deres budgetlægning for et regnskabsår kan være i den situation, at de er nødsaget til at nedskære deres udgifter på daginstitutionsområdet, sådan at forældrebetalingen i realiteten meget nemt kommer til at ligge på mere end 35 pct. i løbet af året.

Vi har en god forståelse for det problem, man rejser fra forslagsstillernes side, og vil meget gerne være med til at diskutere, om vi kan finde en rimelig og administrerbar mulighed for at imødgå det problem. Men som forslaget ser ud i øjeblikket, mener jeg ikke, at det er egnet til at opfylde det formål, man har med det.

Agnete Laustsen (KF):

Da mit partis ordfører, fru Lizzie Lichtenberg, ikke kan være til stede, skal jeg med hensyn til lovforslag nr. L 210 sige, at vi af de grunde, som ministeren var inde på, ikke kan tilslutte os dette forslag. Vi har tidligere drøftet spørgsmålet og har også meget fra konservativ side ønsket en ændring på dette område, men vi finder ikke, at det foreliggende forslag tilgodeser de hensyn, som vi i denne forbindelse lagde vægt på.

Med hensyn til beslutningsforslag nr. B 109 vil jeg gerne sige, at vi, som ministeren også sagde, er enige i, at der bør ske en regulering af disse grænser, men den isolerede ændring, som VS og SF foreslår, kan ikke tiltrædes for øjeblikket. Vi vil gerne se det i en større sammenhæng og vil også i den forbindelse være positive. Men som forslaget ser ud nu, kan vi ikke tilslutte os det.

Knud Andersen (V):

Lovforslag nr. L 210 tilsigter, at kommunerne i løbet af året kan regulere priserne på børns ophold i daginstitutioner. Den nuværende praksis med, at taksterne fastsættes for ét år ad gangen, er aftalt med Kommunernes Landsforening.

Hvis man hører i kommunerne, hvordan man ser på det forslag, der her er fremsat, opfatter man det ikke dér som et særlig stort problem, at det ikke kan lade sig gøre at re-

[Knud Andersen]

gulere i løbet af året. Man siger tværtimod, at det er en fordel, at man ikke til stadighed skal udsættes for det pres, men én gang om året kan fastsætte taksten. Hvis man ser det over bare lidt længere sigt, vil det alligevel vise sig, at det er den rette pris, der bliver taget for den service, som man betaler for. Venstre mener, at det er en rimelig og let administrerbar praksis, at man beregner taksterne én gang om året, og derfor kan vi ikke anbefale lovforslag nr. L 210.

Beslutningsforslag nr. B 109 tilsigter en forhøjelse af fripladsgrænserne for børns ophold i daginstitutioner samt en glidende overgang mellem grænserne for størrelsen af forældrebetaling. Forhøjelsen af fripladsgrænserne vil betyde en forøget udgift på mindst 180 mill. kr. Det afhænger af, hvordan de enkelte kommuner vil reagere på disse ændringer.

Der er mange gode grunde til at ændre på grænserne for fripladser i opadgående retning, og regeringen har jo også selv fremlagt forslag herom i efteråret 1982. Men disse ændringer bør have en sammenhæng med de kommunale tilskud til daginstitutioner. De kommunale tilskud bør nedsættes, derimod skal fripladsgrænserne hæves. I forbindelse med disse ændringer vil det være naturligt at gennemføre en mere glidende overgang, en mere glidende skala, som det netop er foreslået i beslutningsforslaget.

Venstre mener, at spørgsmålet om fripladsgrænser skal ses i denne større sammenhæng, og vi kan derfor ikke anbefale dette forslag.

Tove Niemann (FP):

Hvad angår lovforslag nr. L 210, vil vi fra Fremskridtspartiets side ganske kort afvise det og henvise til, hvad vi sagde, da det sidste gang var til behandling, den 12. maj 1982, folketingets forhandlinger 1981-82 (2. samling), sp. 7275 ff.

Fremskridtspartiet kan naturligvis heller ikke gå ind for beslutningsforslag nr. B 109. Den eneste måde at forbedre børnefamiliernes vilkår på er at hæve den skattefri bundgrænse. På den måde vil der ganske naturligt opstå større valgmulighed for forældrene til at vælge den pasningsordning, de ønsker.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre har tidligere afvist et lovforslag svarende til lovforslag nr. L 210 om fastsættelse af betaling for børns ophold på daginstitutioner. Men jeg må nok sige, at med den argumentation, som forslagsstillerne denne gang bringer på bane, synes vi egentlig nok, at der er et problem i sagen. Jeg må sige, at socialministerens helt afvisende holdning undrer mig egentlig, idet man kunne spørge: hvad skal vi egentlig med en 35 pct. grænse, hvis den ikke skal holdes? Det er et af de problemer, man må se på, når vi, formentlig i næste samling, skal tage spørgsmålet om dagsinstitutionsbetalingen i det hele taget op til behandling.

Vi mener altså, at forslagsstillerne har ret i, at der er et problem, når man fastsætter en takst og derefter foretager nedskæringer af udefra kommende grunde. Det er jo det, der er tale om, hvis man laver besparelser som følge af bloktilskudsændringer herindefra. Man må give forslagsstillerne ret i, at der er et problem dér.

Beslutningsforslag nr. B 109 om at ændre på fripladsgrænserne er vi positivt indstillet over for at se på, forstået på den måde, at vi hele tiden har ment, at fripladsgrænserne var for lave.

Det er rigtigt, som ministeren sagde, at han ikke kunne finde flertal for at ændre dem i oktober eller december 1982, men det var, fordi forslaget var kædet sammen med ændringer af kommunernes mulighed for at give tilskud. Det har for så vidt ikke skortet på ønsket om at ændre på fripladsgrænserne fra vores side. Jeg tror imidlertid ikke, at det forslag, der ligger her, er det rigtige. Vi ønsker, som det allerede har været nævnt fra socialdemokratiets side, at se på børnefamiliernes samlede økonomiske situation, herunder daginstitutionstakster og hele tilskudsområdet.

Som jeg nævnte i den allerede tidligere nævnte skattedebat, mener vi, at børnefamilierne skal tilgodeses ved en skattereform. Det vil sige, at vi måske i virkeligheden helt skal forlade det tilskudssystem, vi i dag har med børnetilskud, ekstra og forhøjede børnetilskud og ungdomsydelse, og måske indføre generelle tilskud i stedet for. Men det er klart, at det må hænge sammen med, hvor man lander i skattereformen. Vi mener altså, det er vigtigt at se disse ting i sammenhæng.

[Aase Olesen]

Det samme gælder naturligvis daginstitutionstaksterne. Vi ønsker, at der skal være en delvis afhængighed af indkomsten. Det har vi tidligere været med til at gennemføre, men af tekniske grunde måtte det opgives. Vi mener faktisk også, at taksterne bør være afhængige af det niveau, man ønsker. Sagt på en anden måde: vi ønsker en vis forældreindflydelse på daginstitutionernes niveau og dermed daginstitutionernes takster. Derfor mener vi ikke, at det forslag, der ligger her, beslutningsforslag nr. B 109, er den rigtige vej at gå. Men vi vil meget gerne til efteråret medvirke til en samlet løsning af de problemer, der kan samles under betegnelsen »børnefamiliernes økonomiske vilkår«.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 210 (om social bistand), hr. Agerschou, har ordet.

Agerschou (SF):

Som flere ordførere har været inde på, er der tale om en genfremsættelse af et lovforslag, vi første gang fremsatte i foråret 1982. Jeg synes, det er en skam, at flere ordførere tilsyneladende ikke har læst bemærkningerne til forslaget, for baggrunden for genfremsættelsen er ny i forhold til foråret 1982. Dengang var der tale om, at flere kommuner direkte ønskede at nedsætte forældrebetalingen, men nu har det en anden baggrund. Der er nemlig tale om, hvorvidt bestemmelsen i § 73, stk. 1, i bilstandsloven om, at forældrene betaler 35 pct. af daginstitutionernes udgifter, reelt skal gælde eller ej. Det, der er sket her i efteråret, er, at kommunerne har fastlagt en forældrebetaling på baggrund af institutionernes budgetter, og denne forældrebetaling har holdt sig inden for de 35 pct. Senere er der kommet ting udefra, specielt bloktilskudsbesparelserne, der har betydet, at mange kommuner har sparet på daginstitutionerne. Det har mange steder betydet, at forældrebetalingen ryger op over de 35 pct.

Jeg kan i den forbindelse oplyse socialministeren om, at der er mange kommuner, der rent faktisk har gennemført en reduktion eller tilbagebetaling uden at være opmærksomme på, at socialministeriet mener, at det ikke er lovmedholdeligt. Jeg vil ikke sige, hvilke kommuner det drejer sig om.

Jeg mener, det er vigtigt at fastholde, at forældrebetalingen udgør 35 pct., og at der rent faktisk er et flertal i folketinget for det.

Det er meget muligt, som hr. Torben Lund fra socialdemokratiet var inde på, at den måde, vi har foreslået dette fastslået på, ikke er den mest hensigtsmæssige. Vi er meget villige til at drøfte, om problemet kan løses på en anden måde end den, vi har foreslået. Vi mener bare, at det er et problem, der bør løses.

Jeg blev lidt overrasket over, at socialministeren afslog det så bastant. Der er jo tale om et beskedent forslag, det er ikke særlig revolutionært. Der er simpelt hen tale om, at man siger, at de 35 pct. i forældrebetaling, der står i § 73, stk. 1, rent faktisk også skal gælde. Derfor vil jeg da gerne spørge socialministeren én gang til, om socialministeren ikke vil medvirke til, at vi får løst dette lille, men for nogle forældre omfattende problem.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Ordføreren vedrørende beslutningsforslag nr. B 109 (om betaling for børns ophold i daginstitutioner m.v.), hr. Tinning, har ordet.

Tinning (VS):

Jeg vil godt indlede med at takke for den positive modtagelse, som både hr. Torben Lund og fru Aase Olesen gav beslutningsforslaget. Jeg vil vende tilbage til det senere, men indlede med at sige, at jeg synes, det er godt, at der trods alt er en slags håb hen over sommeren. Det er klart, at vi ikke har bedt om en førstebehandling i dag af disse forslag, fordi vi forventer at få dem kørt igennem på dispensation og vedtaget om et par dage.

Derudover skal jeg måske lige sige, som andre allerede har været inde på, at det, det handler om, i al sin næsten rørende enkelhed er at forsøge at regulere fripladsgrænserne i overensstemmelse, ikke med en prisudvikling, der vil finde sted, men med den prisudvikling, der har fundet sted de seneste år. Det er jo sådan, at fripladsgrænserne ikke er blevet reguleret siden 1979. Sagt på en anden måde har man altså i virkeligheden skubbet til dem, der har brugt daginstitutionerne, og sagt: I må betale forholdsvis mere for det daginstitutionforbrug – ud over hvad der ligger i takststigninger i øvrigt. En regulering i overensstemmelse med en prisudvikling, der

[Tinning]

har fundet sted, og en fremtidig regulering i overensstemmelse med indkomstudviklingen synes vi må være indlysende rigtig. Selvfølgelig bør fripladsgrænser reguleres i takt med indkomstudviklingen. Det er muligt, der kan findes et fornuftigere indeks, men de skal i hvert fald ikke ligge fast. Der må ske en automatisk regulering. Jeg er klar over, at socialministeren på dette område er modstander af en automatisk regulering, og det undrer mig, vil jeg sige, trods alt en smule.

Derudover foreslår vi en glidende skala, og vi foreslår en forbedring af søskendemo-derationsbestemmelserne – altså bestemmelserne om lidt mindre betaling, hvis de samme forældre har flere børn i den samme institution.

Hvis jeg skal vende tilbage til – og det vil jeg godt – indlæggen fra hr. Torben Lund og fru Aase Olesen, synes jeg som sagt, det er rart at vide, at begge ordførere finder, at det er et godt initiativ, at vi får lavet en regulering, og at begge ordførere egentlig også er indstillet på, at det er rimeligt med en eller anden slags forhøjelse.

Jeg synes måske nok, vi må prøve at gå en smule mere konkret ind i det, også fordi socialministeren på dette område åbner lidt. Også en række af de borgerlige ordførere siger, at det egentlig er rigtigt, at der bør ske noget med fripladsgrænserne, men så skal det altså være samtidig med, at der sker noget med kommunernes adgang til at yde tilskud til nedbringelse af forældrebetalingen. Socialministeren har ret i, at engang var der et forslag, hvor de to ting blev kædet sammen. Jeg synes, det er vigtigt at erindre om, at det vanen tro var et helt klassisk besparelsesforslag. Det handlede om at ændre ved bestemmelserne for kommunernes adgang til at yde tilskud, samtidig med at man forbedrede fripladsreglerne. Men når man gjorde op, hvor meget mere der kom ind, og hvor meget mere der gik ud, opdagede man, at der ville ske det, at i 1983 var der en merindtægt på 22 mill. kr., og den var oppe på små 100 mill. kr. allerede i 1984, og i 1985 var den på 165 mill. kr.

Det, som socialministeren altså indtil nu har lagt op til, er en af de vanlige handler, som hedder: nu får du lidt af mig, og så tager jeg meget fra dig, og så er vi kvit. Jeg synes, det er vigtigt, at vi i hvert fald får markeret, at den form for sammenhæng i

tingene overlader vi gerne til socialministeren med følge.

Fru Aase Olesen gør opmærksom på, at vi må se tingene i sammenhæng, måske med en skattereform, at vi måske skal sige farvel til både børnetilskud og ungdomsydelse og sådan noget. Den diskussion vil jeg slet ikke afvise. Den kan være meget relevant. Det eneste, jeg synes er vigtigt, er sådan set at få understreget, at det afgørende må være, at næste gang der skal laves en betalingsbekendtgørelse – og det vil altså sige inden udgangen af dette år – må vi enten have flyttet fripladsgrænserne op eller have fundet en anden løsning med den samme økonomiske virkning. Vi ved alle sammen, at der er en del parlamentariske vanskeligheder med at nå frem til en endelig skattereform, og det ville være kedeligt, hvis de vanskeligheder skulle betyde, at heller ikke dette problem bliver løst i første omgang.

Til slut synes jeg, at det ville være godt, hvis socialministeren meget kort ville sige noget om, hvorvidt det stadig væk er sådan, at socialministerens tanke er, at en samlet regulering af dette område skal betyde merindtægter til statskassen.

Det er rigtigt, at det forslag, vi har fremsat, vil koste mindst 180 mill. kr. Det er vigtigt at understrege, at det næppe er det, der slår bunden ud af noget som helst. Det er fortsat ikke afgørende, at det lige bliver vores model. Det er heller ikke afgørende, at det lige nøjagtig bliver de 180 mill. kr. Det, der er afgørende, er, at der nu sker noget med de fripladsgrænser. Nu har vi altså gået siden 1979 uden at få dem reguleret, og det har betydet, at de børnefamilier, der bruger daginstitutionerne, har betalt forholdsvis mere for den offentlige ydelse. Det må der ske noget med – i hvert fald sådan, at det får virkning fra den 1. januar 1984.

Uanset om der nu er nogen, der får snakket sammen her i sommer, eller hvad vi kan hitte ud af, så vil jeg godt love, at vi under alle omstændigheder vil forfølge sagen og i hvert fald også tage den op til efteråret, sådan at vi sikrer, at vi får en afklaring, der forhåbentlig betyder, ikke lidt flere penge i statskassen ved en eller anden fiks model, socialministeren finder ud af, men nogle reelle forbedringer for de børnefamilier, der ønsker at bruge daginstitutionerne.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg synes måske, der er grund til at understrege over for hr. Tinning, at det forslag til forbedring af fripladsgrænser, som regeringen søgte at få igennem, i virkeligheden var mere favorabelt end det, som bliver foreslået her af VS og SF, hvad angår kroner. Man kan altid diskutere den tekniske udformning af det, men hvad angår kroner var det i virkeligheden mere favorabelt.

Man kan som hr. Tinning sige, at det var et klassisk besparelsesforslag, som blev lagt frem af regeringen. Det byggede i hvert fald på den for mig afgørende filosofi, at man skulle tilgodese de økonomisk svage grupper, mens jeg ikke fandt, at det var rimeligt, at man skulle give meget store tilskud til nedsættelse af forældrebetalingen for de højere indkomster i dette samfund.

Jeg må fastslå endnu en gang, at også regeringen er tilhænger af at finde frem til en forbedring af fripladsreglerne, men det kan ikke ske, uden at det bliver koblet sammen med en regulering af takstpolitikken som helhed. Vi oplever kommuner, som giver både 500, 600 og 700 kr. om måneden i tilskud til nedsættelse af taksterne. Det er i første række de højere indkomster, der profiterer af denne ordning, og det finder jeg egentlig ikke er rimeligt. Derfor er det for mig afgørende at finde frem til et socialt mere afbalanceret system.

Jeg skal kun sige til hr. Agerschou om lovforslag nr. L 210, at jeg er enig i, at det bestemte ikke er noget revolutionært forslag, og det er ikke noget, der kan forstyrre min nattesøvn. Når jeg er negativt stemt over for det, hænger det bl.a. sammen med, at det fra alle sider, fra Kommunernes Landsforenings side og fra samtlige socialudvalgs side, betegnes som et ubetydeligt problem, og at det er betydelig lettere at administrere den eksisterende ordning. Jeg må stilfærdigt sige, at i mange andre sammenhænge er folketinget med rette meget interesseret i, hvad Kommunernes Landsforening og Sammenslutningen af sociale Udvalg kommer med af udtalelser om givne lovforslag. Men som sagt, jeg har svært ved at se, da det stadig væk drejer sig om de budgetterede udgifter, at det er noget særligt stort problem.

Der er en anden side af sagen, som er inde i billedet, og som kunne forstyrre selve

det, der ligger bag ved forslaget, nemlig det, at kommunerne også kan fastsætte gennemsnitstakster. I det øjeblik en kommune beslutter at fastsætte gennemsnitstakster, er det i virkeligheden ikke muligt at styre.

Tinning (VS):

Jeg skal gøre det kort, da det i sidste instans handler om at finde ud af noget, der kan sættes i værk fra 1. januar næste år. Men når socialministeren siger, at det forslag vedrørende forbedring af fripladsreglerne, som regeringen opererede med, var mere omfattende i kroner end det, vi opererer med, så forekommer det mig uforståeligt på i hvert fald to måder – muligvis flere, det kan jeg ikke lige overskue.

Det passer jo ikke, hvis man alene kigger på forbedringen af fripladsreglerne. Vores forslag er regnet ud til at koste mindst 180 mill. kr. Det, regeringen i første omgang lagde frem – det har vi i hvert fald i socialudvalget fået oplyst, vistnok som svar på spørgsmålene nr. 45 og 46 i forbindelse med børnetilskud – ville koste 110 mill. kr. Det var udgiften ved forbedring af fripladsreglerne for 1983. Den var 160 mill. kr. for 1984, og så står der 210 mill. kr. for 1984; der skulle nok have stået 1985.

Ministeren siger, at vi ikke kan tillade os at kigge isoleret på, hvad det koster at forbedre fripladsreglerne, vi skal sammenkæde det med adgangen til tilskud til nedbringelse af forældrebetalingen. Hvis man accepterer den sammenkædning, ministeren foretager, så bliver det altså til en merindtægt for statskassen efter det, vi fik oplyst dengang.

Derudover vil jeg godt sige, at jeg synes nok, det er lidt af en – hvad skal vi kalde det – tilsnigelse, når socialministeren taler om, at regeringspartierne hører jo til dem, der så gerne vil give til dem, der ikke har så meget, og lade være med at give til dem, der i forvejen har så meget. Det forslag, som var fremme om at fjerne ungdomsydelsen for de 16-17-årige og erstatte den med forhøjet og ekstra børnetilskud – som socialministeren husker, kom det fra regeringen selv – var da noget af det mest rystende eller horrible, som længe er set i folketingets socialudvalg, i retning af at give mere til dem, der havde i forvejen, og tage fra dem, der stort set ingenting havde i forvejen. Jeg er klar over, at forslaget

[Tinning]

blev trukket, fordi – som socialministeren ynder at sige det – ministeren lyttede til saglige argumenter og sådan noget, men det var immervæk fra ministerens eget ministerium, at det overhovedet blev fremsendt og fik lov at lægge beslag på dele af den offentlige debat og forskellige ordføreres kræfter. Det var altså stik modsat det, ministeren taler om nu.

Jeg synes egentlig ikke, der er grund til at forlænge polemikken, men vil bare endnu en gang understrege, at i hvert fald når det drejer sig om forbedringen af fripladsgrænserne, så opfatter vi det sådan, at der er nogle muligheder for at forsøge at finde frem til et eller andet, der kan iværksættes fra 1. januar 1984.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg forestiller mig ikke, at hr. Tinning og jeg kan blive enige om de fordelingspolitiske målsætninger. Man kan naturligvis drage mange forskellige lovforslag ind i sammenhængen. Jeg diskuterer isoleret daginstitutionstaksterne, og det er det, jeg har argumenteret ud fra for et øjeblik siden. Det er regeringens klare holdning, at det er vigtigt at nå frem til en forbedring af fripladsgrænserne, således at vi sikrer en lavere betaling for de lave indkomster. Men betingelsen er, at de privilegier, som man i mange kommuner har givet de højere indkomster, bliver fjernet. Det er derfor, vi kæder det sammen.

Man kan diskutere, hvordan sluteffekten bliver, hvad angår regnestykket, men det, der står tilbage, er, at når det fripladssystem, som regeringen foreslog i oktober, var fuldt gennemført, så var det oppe på mere end de 180 mill. kr. Jeg husker det ikke nøjagtig, men jeg tror, hr. Tinning sagde 210 mill. kr. Vi nåede altså frem til et system, som ville være mere fordelagtigt, men som også byggede på, at de højere indkomster måtte af med nogle af de mange kommunale tilskud, der var tale om.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Socialministeren må bestemme sig for, om den sammenkædning skal laves eller den ikke skal laves.

Det er rigtigt, at i 1984 eller 1985 – jeg ved ikke, hvornår det er – ville regeringens forslag om en forbedring af fripladsreglerne

coste 210 mill. kr. Det er selvfølgelig mere end de 180 mill. kr., vores ville koste, men for 1984 ville regeringens koste mindre, nemlig 160 mill. kr. Det er den ene ting.

Den anden er, at socialministeren insisterer jo på at lave en sammenkædning. Nok mener man i princippet, at kommunerne skal have noget selvstyre, men hvis de bestemmer sig for at yde tilskud til nedbringelse af forældrebetalingen, så skal de ikke have lov til at rende rundt og bestemme alting selv, så skal der laves nogle strammere regler. Når man laver den sammenkædning, som ministeren laver alene inden for daginstitutionsområdet, så er det sådan, at hvis regeringens forslag om forbedring af fripladsreglerne bliver fuldt udfoldet og altså koster 210 mill. kr., som socialministeren giver med den ene hånd, så fungerer regeringens eget forslag sådan, at den anden hånd kommer stikkende og tager 375 mill. kr. Der har vi den igen, ikke sandt: 210 mill. kr. ud med den ene hånd og 375 mill. kr. tilbage med den anden. Det kan godt være, at det hele har at gøre med en eller anden mægtig flot social omfordelingstanke og sådan noget. Jeg skal ikke anfægte tankerne. Det, jeg anfægter, er selve måden, man forsøger at realisere dem på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Mette Madsen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Det energipolitiske udvalg har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om Dansk Olie & Naturgas A/S m.v. (Lovforslag nr. L 103).

[Anden næstformand]

Det energipolitiske udvalg har endvidere afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om varmemeforsyning og lov om naturgasforsyning. [Af Poul Nielson (S) m.fl.]. (Lovforslag nr. L 199).

Eksemplarer er omdelt.

Forsvarsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til folketingsbeslutning om positiv fredstjeneste. [Af Pelle Voigt (SF) m.fl.]. (Beslutningsforslag nr. B 91).

Eksemplarer er omdelt.

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om rentesaneringsydelse til landbruget m.v. (Lovforslag nr. L 209).

Forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån og rentetilskud til visse landmænd (gældssaneringsloven). (Lovforslag nr. L 208).

Eksemplarer er omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Valutaudvalget (31/5 83):

Udtræder: Ivar Nørgaard (S)

Nyt medl.: Erik B. Smith (S)

Socialudvalget (31/5 83):

Udtræder: Helle Degn (S)

Nyt medl.: Lykketoft (S)

Udtræder: Lykketoft (S)

Ny stedf.: Hans Jørgen Jensen (S)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 1. juni 1983, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.12
